

джи, чи. Подобна прабългарска следа се срѣща и у думитѣ *кормчи* или *кормшия* и въ *ловчия* или *ловджия*. Въ официалнитѣ български документи, както е случая съ Орѣховския отъ 1347 г., българитѣ често си служили съ византийски изрази та не е чудно, ако термина *технитари*, днесъ никакъ не познатъ на народа ни, да се е предпочелъ като официаленъ народното *занаятчия*.

За колонисти *сакси* или *саси* въ Сливенъ презъ срѣднитѣ вѣкове, които като рудокопци сж се намирали презъ тия времена въ Сърбия, Босна, България и Влахия, ний нищо не знаемъ. Въ недалечния отъ Сливенъ градъ—Търново е имало подобна колония, но самия въпросъ за тия *саси* не е разработенъ, та не може да се види, какви собствено занаятчи сж били тѣ. Въ турско и до преди не отдавна, по манастирскитѣ събори въ Сливенско идваха съ особена носия „майстори“ на разни сребърни, златни, пиринчени и други предмети, които говореха заваленъ български езикъ и се казваха, че сж „трансилванци“. Дали въ сжщностъ срѣдновѣковнитѣ сакси въ България сж били чисти нѣмци, или съкратеното отпослѣ име саси се е предавало на всѣкакви „майстори“ идящи северно отъ Дунава въ България и боравящи съ рударство, „куюмджийство“ и т. н. — не се знае.

Както у всичкитѣ славяни, тъй и у срѣдновѣковнитѣ българи чуждитѣ въ страната имъ търговци се наричали *гости*. Така поне тѣ се наричатъ у една грамота отъ Асена II (Иречекъ, ор. cit., 532). Отъ западнитѣ европейци, най-много чужди търговци въ България били венецианцитѣ и генуезцитѣ. Че тѣ сж търгували въ Сливенъ още преди падането ни подъ турцитѣ се види отъ намѣренитѣ венециански монети (сребърни, по-голѣми отъ петолевки) въ „Хисарлъка“ надъ сливенското Ново-село. Въ началото на XIV-я вѣкъ (около 1316 г.). Генуезцитѣ редовно отивали въ Созополъ, гдето по едно време даже пострадали отъ мѣстнитѣ българи. Раздвижането на тия търговци датира особено отъ Асена II, и поради политически причини намалява, за да отстѣпи мѣсто на тѣхнитѣ ученици — славяни: рагузянитѣ (въ република съ срѣдище Дубровникъ или Рагуза).

Първитѣ си привилегии като „гости“ на България рагузянитѣ придобили при Асенъ II и сина му Михаила. Успѣха имъ въ България е билъ голѣмъ, защото сж говорили славянски, близкъ на българитѣ езикъ (хърватски) диалектъ). Даже тѣ първи използвали случая съ първитѣ победи на турцитѣ въ полуострѣва, влѣзли въ приятелски сношения и съ първитѣ султани и се сдобили съ освободителни грамоти отъ тѣхъ (1365 г.), срещу 12,000 венециански дукати като ежегоденъ „харачъ“. Тѣ свободно живѣли въ градоветѣ, безпрепятствено извършвали богослужението си, като католици, и прѣкарвали керванитѣ си презъ цѣлата турска импе-